Prima instanță: Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni), judecător Svetlana Bîcu

Dosarul nr. 2r-1953/24
(2-24034813-02-2r-27062024)

D E C I Z I E

26 septembrie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Dorin Dulghieru și Andrei Cașcaval

examinând fără participarea părților, recursul declarat de reprezentantul Agenției Teritoriale Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Pavlov Adela,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru împotriva Bogdan Mariei cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității aferente,

împotriva încheierii Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 27 mai 2024, prin care s-a restituit cererea de chemare în judecată înaintată de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru împotriva Bogdan Mariei cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității aferente,

a c o n s t a t a t:

Poziția instanței de fond:

1. La 29 martie 2024, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru a înaintat în instanța de judecată cererea de chemare în judecată împotriva Mariei Bogdan cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității aferente.
2. Prin încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 4 aprilie 2024 nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată, pe motivul că aceasta nu corespunde condițiilor art. 167 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, iar prin încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 27 mai 2024 s-a restituit cererea de chemare în judecată înaintată de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru împotriva Mariei Bogdan cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității aferente, în conformitate cu art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă.

Solicitarea recurentului:

3. Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, reprezentantul Agenției Teritoriale Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Adela Pavlov, la 24 iunie 2024 a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 27 mai 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, cu restituirea pentru rejudecare a problemei soluționate prin încheierea casată.

Argumentele părților:

4. În motivarea recursului reprezentantul Agenției Teritoriale Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Adela Pavlov, a invocat că potrivit pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 156/2002 cu privire la organizarea şi funcţionarea Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină, Compania este o organizaţie de stat autonomă inclusiv cu autonomie financiară de nivel naţional, care dispune de personalitate juridică şi desfăşoară activităţi nonprofit în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală, iar conform alin. (1) art. 12 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998, Compania Naţională de Asigurări în Medicină este organizaţie de stat autonomă, inclusiv cu autonomie financiară, nonprofit şi se înfiinţează de Guvern.
5. Astfel, consideră că Compania Naţională de Asigurări în Medicină, fiind o autoritate publică înfiinţată de Guvern şi care activează în interesele statului, urmează a fi scutită de taxa de timbru prin prisma pct. 1.6 din Anexa nr. 2 a Legii nr. 213 din 31 iulie 2023.
6. Totodată, a remarcat că potrivit prevederilor art. 26 alin. (1) lit. c) al Legii finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr. 181 din 28 iulie 2014, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală sînt parte componentă a bugetului public naţional, fiind incident art. 2 alin. (3) din Legea nr. 213 din 31 iulie 2023.

Termenul de declarare a recursului:

7. În conformitate cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă *„termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii”.*
8. Colegiul Civil a constatat că prin depunerea cererii de recurs la 24 iunie 2024, recurentul a respectat termenului procesual prevăzut în art. 425 din Codul de procedură civilă, or, încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 27 mai 2024 a fost comunicată recurentului la 12 iunie 2024, prin intermediul poștei terestre.

Aprecierea instanței de recurs:

9. Analizând legalitatea și temeinica încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că recursul urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de fond și trimiterea cauzei la rejudecare la etapa primirii cererii, reieșind din considerentele ce succed.
10. Conform art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă „*curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii”*.
11. În condițiile art. 426 alin. alin. (2) şi (3) din Codul de procedura civilă „*recursul se depune la instanţa a cărei încheiere se atacă. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei*

certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor”.

12. În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă „*instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.”*
13. În conformitate cu art. 168 alin. (2) Cod de procedură civilă *,,judecătorul care a primit cererea de chemare în judecată spre examinare verifică dacă aceasta întruneşte exigenţele prevăzute de lege. Dacă cererea de chemare în judecată nu întruneşte exigenţele prevăzute de lege, urmează a fi aplicate prevederile art. 171 alin.(1)”.*
14. Conform art.171 alin.(1) Cod de procedură civilă ”*după ce constată că cererea a fost depusă în judecată fără a se respecta condiţiile art.166 și 167 alin.1) lit. a), b), c) și e), judecătorul emite, în cel mult 5 zile de la repartizarea cererii, o încheiere pentru a nu se da curs cererii, comunicând persoanei care a depus cererea acest fapt de încălcare și acordându-i un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor”.*
15. În temeiul prevederilor dispoziţiilor art. 167 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă „*la cererea de chemare în judecată se anexează dovada de plată a taxei de stat şi/sau a taxei de timbru*”.
16. Potrivit art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă *,,dacă persoana care a depus cererea îndeplineşte în termen toate cerinţele enumerate în încheierea judecătorului, cererea se consideră depusă la data prezentării iniţiale în judecată. În caz contrar, ea nu se consideră depusă şi împreună cu actele anexate, se restituie reclamantului printr-o încheiere judecătorească ce poate fi atacată cu recurs”.*
17. Din suportul probatoriu, instanța de recurs a constatat că la 29 martie 2024, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru a înaintat în instanța de judecată cererea de chemare în judecată împotriva Mariei Bogdan cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității aferente.
18. Prin încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 4 aprilie 2024 cererii de chemare în judecată nu i s-a dat curs, fiindu-i acordat potențialului reclamant termen de 5 zile calendaristice din momentul primirii copiei încheierii pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de timbru în mărime de 200 lei.
19. Prin cererea din 15 mai 2024 reprezentantul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru, Pavlov Adela a solicitat punerea pe rol a cauzei, având în vedere că Compania Națională de Asigurări în Medicină este o autoritate publică înființată de Guvern și care activează în interesul statului, urmând a fi scutită de taxa de timbru.
20. Prin încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 27 mai 2024 s-a restituit cererea de chemare în judecată împreună cu toate înscrisurile anexate depusă de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru împotriva Bogdan Mariei cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității aferente.
21. Dispunând restituirea cererii de chemare în judecată în baza art. 171 alin. (2) Cod de procedură civilă, prima instanță și-a motivat soluția prin faptul că potențialul reclamant nu a îndeplinit cerințele enumerate în încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată din 4 aprilie 2024.

22. La fel, a reținut instanța de judecată că norma de la pct. 1.6. Anexa nr. 2 al Legii nr. 213 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 1 ianuarie 2024) nu este aplicabilă speței, deoarece obiectul acțiunii civile înaintate în instanța de judecată este împotriva persoanei fizice care se eschivează de la achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, circumstanță care se atestă în mod expres la pct. 1.12.1 din Anexa nr.2 al Legii nr. 213 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 1 ianuarie 2024).
23. Totodată, a reiterat faptul că fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală nu se atribuie la bugetul de stat, acestea fiind două categorii diferite, respectiv, Compania Națională de Asigurări în Medicină urmează să achite taxa de timbru la înaintarea prezentei cereri de chemare în judecată.
24. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 24 iunie 2024, reprezentantul Agenției Teritoriale Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Adela Pavlov, a contestat cu recurs încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 27 mai 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de fond.
25. Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, analizând situația de fapt din prezenta speță în raport cu prevederile normelor de drept enunțate, ajunge la concluzia că soluția instanței de fond este una pripită.
26. În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil menționează că, într-adevăr, în conformitate cu prevederile art. 167 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă *” la cererea de chemare în judecată se anexează dovada de plată a taxei de stat şi/sau a taxei de timbru”.*
27. Potrivit art. 84 Cod de procedură civilă *”taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, pentru intentarea unui proces judiciar civil sau de contencios administrativ atât în primă instanţă, cât şi în căile de atac, în temeiul legii. Taxa de timbru se achită în contul instanţelor de judecată şi se gestionează în conformitate cu art.43 din Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr.181/2014. Cuantumul taxei de timbru este determinat în mărime fixă conform Legii taxei de stat nr.213/2023. Taxa de timbru nu este susceptibilă de scutire, amânare sau eşalonare, cu excepţiile prevăzute de Legea taxei de stat nr.213/2023. Suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie şi nici nu se compensează din contul părţii care a pierdut procesul”.*
28. Art. 85 Cod de procedură civilă stabilește că *”scutirile de taxa de stat şi/sau de taxa de timbru sunt prevăzute în pct.1 al anexei nr.2 la Legea taxei de stat nr.213/2023”.*
29. În același timp, conform art. 2 din Legea taxei de stat nr.213/2023 *” taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice şi juridice pentru intentarea unui proces judiciar civil, de contencios administrativ, precum şi pentru fiecare contestaţie împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenţionale atât în primă instanţă, cât şi în căile de atac. Taxa de timbru nu este susceptibilă de scutire, amânare sau eşalonare, cu excepţiile prevăzute de prezenta lege. Suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie şi nici nu se compensează din contul părţii care a pierdut procesul. Prin derogare de la alin.(1), nu se percepe taxă de timbru de la autorităţile şi instituţiile publice în acţiunile care au ca obiect încasarea unor sume de bani la bugetul de stat. Taxa de timbru constituie 200 de lei”.*
30. În acord cu pct.1.6 al anexei nr.2 la Legea taxei de stat nr.213/2023 *”se scutesc de taxa de stat şi de taxa de timbru procurorul, autorităţile publice, organizaţiile şi persoanele*

fizice care, conform legii, sunt împuternicite să adreseze în instanţă cereri în apărarea drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime ale altor persoane ori în apărarea intereselor statului sau ale societăţii şi să depună cereri de contestare a hotărârilor instanţelor de judecată".

31. Totodată, potrivit pct.1.12 al anexei nr.2 la Legea taxei de stat nr.213/2023 *" se scutește de taxa de stat în instanțele de judecată Compania Naţională de Asigurări în Medicină şi agenţiile ei teritoriale (de ramură)*: *1.12.1 în acţiunile intentate împotriva persoanelor fizice sau juridice care se eschivează de la achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală; 1.12.2. în acţiunile intentate împotriva prestatorilor de servicii medicale sau a lucrătorilor medicali în scopul compensării materiale a prejudiciului cauzat sănătăţii persoanei asigurate din culpa acestora; 1.12.3. în acţiunile intentate împotriva persoanelor fizice sau juridice responsabile de prejudiciul cauzat sănătăţii persoanei asigurate şi în acţiunile în regres".*
32. Art. 7 Cod administrativ definește autoritatea publică ca orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acţionează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.
33. La rândul său, art. 8 Cod administrativ definește regimul de putere publică ca ansamblul competenţelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităţilor publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forţă juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice.
34. Conform art. 12 din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistenţă medicală nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 „*Compania Naţională de Asigurări în Medicină este o organizaţie de stat autonomă, inclusiv cu autonomie financiară, nonprofit, şi se înfiinţează de Guvern."*
35. În corespundere cu art. 127 alin. (1)-(3) din Legea cu privire la administraţia publică centrală de specialitate nr. 98 din 4 mai 2012 „*pentru realizarea politicii statului într-un anumit domeniu sau sferă de activitate, care nu intră în competenţa nemijlocită a ministerelor, precum şi pentru soluţionarea unor probleme în care competenţele mai multor ministere se intersectează sau se complementează, în condiţiile prezentei legi şi în conformitate cu Legea cu privire la Guvern, în subordinea Guvernului pot fi create şi alte autorităţi administrative centrale. Activitatea altor autorităţi administrative centrale este coordonată şi controlată de către Guvern prin intermediul prim-viceprim-ministrului sau al unuia dintre viceprim-miniştri desemnat de către Guvern."*
36. Potrivit pct.pct. 4 și 5 din Hotărârea Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr. 156 din 11 februarie 2002 *„ Compania administrează fondurile asigurării obligatorii de asistenţă medicală prevăzute de lege, dispunînd în acest scop de conturi bancare (inclusiv valutare), de ştampilă cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova şi denumirea sa şi de alte atribute sau rechizite prevăzute de lege. Compania prezintă autorităţilor de stat rapoarte de activitate potrivit prevederilor legale",* iar conform pct.8[1] din aceiași Hotărâre a Guvernului *"misiunea Companiei este de a oferi garanţia siguranţei şi protecţiei financiare persoanelor asigurate la accesarea serviciilor medicale şi farmaceutice de calitate incluse în Programul unic al asigurării obligatorii de asistenţă medicală, prin gestionarea sistemului de asigurare obligatorie de asistenţă medical".*

37. În acord cu pct. 11 lit. j[1]) din Hotărârea Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină *" Compania are dreptul să intenteze acţiuni în instanţa de judecată persoanelor fizice pentru neachitarea primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi persoanelor juridice şi fizice responsabile pentru prejudiciul cauzat persoanelor fizice în vederea recuperării cheltuielilor achitate din fondurile asigurării obligatorii de asistenţă medicală pentru acordarea asistenţei medicale în volumul prevăzut de Programul unic al asigurării obligatorii de asistenţă medicală".*
38. Totodată, conform prevederilor art. 26 alin. (1) lit. c) din Legea finanţelor publice şi responsabilităţii bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014 „*Bugetul public naţional cuprinde fondurile asigurării obligatorii de asistenţă medicală."*
39. În temeiul normelor legale menționate Colegiul civil reține calitatea de autoritate publică a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină care, conform legii, este împuternicită să adreseze în instanţă cereri în apărarea intereselor statului.
40. Astfel, deși potrivit pct.1.12 al anexei nr.2 la Legea taxei de stat nr.213/2023 Compania Naţională de Asigurări în Medicină în acţiunile intentate împotriva persoanelor fizice sau juridice care se eschivează de la achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medical este scutită numai de taxa de stat, conform pct.1.6 al anexei nr.2 la Legea taxei de stat nr.213/2023 aceasta este scutită și de la plata taxei de timbru.
41. În această ordine de idei, Colegiul menționează că, odată ce Compania Naţională de Asigurări în Medicină este scutită de la plata taxei de timbru la înaintarea în instanță a acțiunilor împotriva persoanelor fizice care se eschivează de la achitarea primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medical, instanța de judecată eronat a concluzionat necesitatea restituirii cererii de chemare în judecată înaintate de Compania Naţională de Asigurări în Medicină împotriva Bogdan Mariei cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității aferente.
42. Reieşind din cele menţionate supra şi având în vedere că soluţia oferită de prima instanţă este una neîntemeiată, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, a casa încheierea primei instanţe, restituind cauza spre rejudecare în aceeași instanță, în același complet de judecată, la etapa de primire a cererii de chemare în judecată.
43. Din aceste raționamente, în conform art. 423-427 lit. b), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de reprezentantul Agenției Teritoriale Centru a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, Pavlov Adela.

Se casează încheierea Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 27 mai 2024 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Centru împotriva Bogdan Mariei cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalității aferente, restituind cauza în aceeași instanță și în același complet de judecată, la etapa de primire a cererii de chemare în judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecătorii Dorin Dulghieru

Andrei Cașcaval